

Transportstyrelsens allmänna råd om undantag för färd med långa fordon, fordonståg eller lång odelbar last;

TSFS 2024:17

Utkom från trycket
den 19 april 2024

beslutade den 5 april 2024.

VÄGTRAFIK

Transportstyrelsen beslutar¹ följande allmänna råd.

Allmänt

- 1 Dessa allmänna råd gäller prövning av ansökningar om undantag från bestämmelser om fordons eller fordonstågs längd i 4 kap. 17 § första stycket första meningen trafikförordningen (1998:1276) och i lokala trafikföreskrifter enligt 10 kap. 1 § andra stycket 20 samma förordning avseende fordon eller fordonståg som är längre än 24,0 meter.
- 2 I 13 kap. 3–5 §§ trafikförordningen (1998:1276) finns bestämmelser om bemyndigande för myndigheter att pröva ansökningar om undantag från trafikregler och under vilka förutsättningar undantag får medges.
- 3 I Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2023:37) om färd med lång odelbar last finns bestämmelser om undantag för transport av lång odelbar last med en längd av högst 30,0 meter.

Definitioner

- 4 I dessa allmänna råd avses med

*sidomarkerings-
lykta* lykta som avger orangegult ljus åt sidan,

*sidomarkerings-
reflex* reflex som vid belysning återkastar orangegult ljus åt sidan.

I övrigt har de termer som används i dessa allmänna råd samma betydelse som i körkortslagen (1998:488), lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner,

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

lagen (2004:1167) om vägtransportledare, trafikförordningen (1998:1276) och förordningen (2001:651) om vägtrafikdefinitioner.

Förutsättningar för att medge undantag

Färdvägsintyg

5 Om fordonstågets längd överskrider 35,0 meter bör sökanden bifoga en redogörelse för kontroll av färdvägen (färdvägsintyg). Färdvägen och eventuella hinder på vägen som kan förutses bör framgå av redogörelsen.

Långa fordon och transport av lång last

6 Undantag för ett fordon eller fordonståg utan last bör endast medges om detta måste vara längre än 24,0 meter på grund av att det är särskilt anpassat för transport av lång odelbar last.

7 Om lasten medför att den största tillåtna längden överskrids bör undantag inte medges om ett annat fordon eller fordonståg kan användas och den totala längden därigenom kan minskas väsentligt.

8 Undantag för transport av last som skjuter ut mer 5,0 meter bakom centrum av fordonstågets sista axel bör endast medges om fordonståget är längre än 35,0 meter. Vad som avses med 5,0 meter bakom centrum av sista axeln framgår av figur 1 i bilagan.

Samråd

Väghållare

9 Innan beslut om undantag meddelas bör andra väghållare som berörs av undantaget ges tillfälle att yttra sig i ärendet.

Polismyndigheten

10 När längden för ett fordonståg överskrider 35,0 meter bör Polismyndigheten ges tillfälle att yttra sig över om undantag kan medges utan fara för trafiksäkerheten eller någon avsevärd olägenhet.

Myndigheter som meddelar lokala trafikföreskrifter

11 Innan ett undantag medges från lokala trafikföreskrifter med särskilda trafikregler om inskränkning till mindre bredd eller längd på motordrivna fordon, fordonståg eller last än som tillåts i 4 kap. 15, 17 och 17 a §§ trafik-

förordningen (1998:1276) bör samråd ske med den myndighet som har meddelat föreskrifterna.

Innehavare av järnväg eller spårväg

12 Om transporten måste passera en plankorsning med järnväg eller spårväg och fordonstågets längd överskrider 35,0 meter, bör den som förvaltar järnvägen eller innehar spårvägen ges tillfälle att yttra sig innan undantag medges.

Giltighets- och transporttider

Giltighetstider

13 Om undantag ska medges för en enstaka färd bör giltighetstiden normalt bestämmas så att färden ska ske inom en månad. Avser undantaget flera färder bör giltighetstiden inte överstiga fem år.

Transporttider

14 Om längden överskrider 30,0 meter bör ett undantag enligt 13 kap. 3 § trafikförordningen (1998:1276) inte medges

- då tät trafik kan förväntas som vid rusningstrafik i och i anslutning till större tätorter, under större lokala arrangemang och under delar av dagar i anslutning till storhelger som påsk, midsommar och jul, eller

- vid färd i mörker måndag–fredag kl. 06.00–09.00, och kl. 15.00–20.00.

Villkor i beslutet

15 Beslut bör förenas med villkor som avser

- att föraren innan färden påbörjas förvärvat sig om att färdvägen är framkomlig med hänsyn till vägarbeten, hinder i höjd- och sidled och andra liknande förhållanden som kan förutses,

- att färd inte sker när sikten är kraftigt nedsatt på grund av väderleksförhållandena såsom tät dimma, tätt snöfall eller snörök samt

- krav på utmärkning och varningslykta enligt 19–28.

16 För transporter där dragfordon och släpvagn är förbundna genom mellanliggande last bör beslutet utöver 15 förenas med villkor enligt 29–32.

17 För färd med fordonståg som är längre än 30,0 meter men inte längre än 35,0 meter bör beslutet utöver 15 förenas med villkor enligt 33–43.

18 För färd med fordonståg som är längre än 35,0 meter bör beslutet utöver 15 förenas med villkor enligt 33–45.

Utmärkning

19 I den utsträckning det framgår av 20, 23–24, 27 och 29 är fordon eller fordonståg vars längd överstiger 24,0 meter försedda med varningslyktor och utmärkta med andra lyktor, längdmarkeringsskyltar, varningsskyltar, och reflexer.

Skyltar, lyktor och reflexer är i ett sådant skick att de kan upptäckas och förstås av andra trafikanter. Längdmarkeringsskyltar är väl synliga bakifrån och varningsskyltar är väl synliga framifrån och bakifrån.

Varningsskyltarna är belysta vid färd under mörker, i skymning eller gryning och i övrigt när det är påkallat av väderleken eller andra omständigheter.

Längdmarkeringsskyltar

20 Last som skjuter ut bakom fordonståget är utmärkt med en eller flera längdmarkeringsskyltar som är placerade vid lastens bakre begränsningslinje.

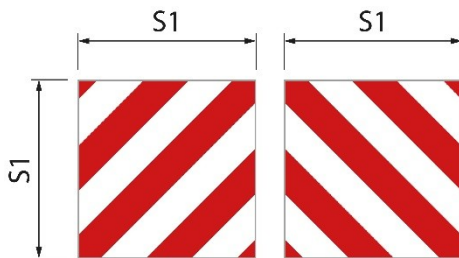
Skyltarna är normalt placerade högst 2,0 meter över körbanan.

21 Skyltarna

1. har växelvis röda och vita fält med en vinkel på 45–60° och en bredd på 7–10 centimeter,
2. har fält av samma bredd, med undantag för de yttersta fälten, och
3. är E-märkta enligt ECE-reglemente 104 eller ECE-reglemente 150.

22 Skyltarna har följande storlek.

S1 är minst 0,42 meter (figur 1). Förhållandet mellan bredd och höjd är 1:1.

Figur 1

Används endast en skylt lutar de diagonala fälten snett nedåt åt vänster i lastens längdriktning. Används fler än en skylt lutar de diagonala fälten snett utåt och nedåt från varandra.

Lyktor och reflexer

23 Last som skjuter ut bakom fordonet eller fordonståget är utmärkt med minst en lykta och reflex vid färd under mörker, i skymning eller gryning

och i övrigt när det är påkallat av väderleken eller andra omständigheter. Utmärkningen sker vid lastens bakre begränsningslinje med en lykta som visar rött ljus bakåt och med röd reflex.

Lyktan har en sådan ljusstyrka att den kan ses tydligt på ett avstånd av 300 meter.

Varningsskyltar

24 Fordonet eller fordonståget är framtill och baktill utmärkt med varningsskyltar.

Den framåtriktade skylten är placerad under vindrutans nedre kant eller med skyltens underkant högst 2,0 meter över körbanan.

25 Skyltarna har

- 1. gul botten som är retroreflekterande,
- 2. fluorescerande röd bård med en bredd på 5,5 centimeter, och
- 3. text i teckensnittet Tratexsvart med textstorlek 0,17 meter.

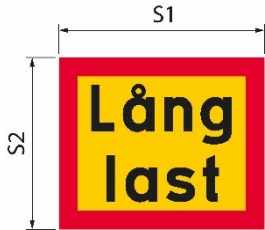
26 Skyltarna har följande storlekar.

Skyltar med en rad	Figur 1	S1 är minst 1,2 meter och S2 är minst 0,4 meter. Förhållandet mellan bredd och höjd är 3:1
Skyltar med två rader	Figur 2	S1 är minst 0,6 meter och S2 är minst 0,5 meter

Om skyltens storlek ökas ökar även bårdens bredd och textstorlek i motsvarande grad.

Figur 1

Figur 2

Varningslykta

27 Fordonet eller fordonståget är försett med minst en varningslykta.

28 Varningslyktan är påslagen vid färd under mörker, i skymning eller gryning och i övrigt när det är påkallat av väderleken eller andra omständigheter. Vid färd i dagsljus är dock varningslyktan påslagen endast när fordonståget använder mer än ett körfält samtidigt.

Särskild utmärkning av mellanliggande last

29 Är ett dragfordon och en släpvagn är förbundna genom gemensam last är den mellanliggande lasten utmärkt med sidomarkeringslyktor och sidomarkeringsreflexer som uppfyller krav enligt föreskrifter som meddelats med stöd av fordonsförordningen (2009:211).

30 Lyktorna och reflexerna är placerade högst 2,0 meter bakom lastens framkant. Avståndet mellan lyktor respektive reflexer på samma sida är högst 6,0 meter. De bakersta lyktorna och reflexerna är placerade längst bak på lasten om den skjuter ut bakom fordonet (figur 2 i bilagan).

31 Lyktorna är placerade 0,35–1,5 meter över körbanan. Om lastens konstruktion omöjliggör sådan placering är lyktorna placerade lägre än 0,35 meter över körbanan eller högre än 1,5 meter, dock högst 2,1 meter över körbanan.

32 Reflexerna är placerade 0,35–0,9 meter över körbanan. Om lastens konstruktion omöjliggör sådan placering är reflexerna placerade

- lägre än 0,35 meter över körbanan, eller
- högre än 0,9 meter, dock högst 1,2 meter, eller om reflexerna är kombinerade med lyktor, högst 1,5 meter över körbanan.

Ytterligare villkor för färd med fordonståg som är längre än 30,0 meter

Styrbara axlar

33 Minst en av släpvagnens axlar är styrbar.

Varningsbil

34 En varningsbil varnar andra trafikanter för det långa fordonståget.

Varningsbilen kör bakom fordonståget på väg med körbanor åtskilda av skiljeremsa, mitträcke eller motsvarande. Saknas fysisk separering av körbanorna kör den istället framför fordonståget.

Utom tättbebyggt område är avståndet mellan varningsbilen och transporten cirka 200 meter. Inom tättbebyggt område är avståndet kortare.

35 En varningsbil varnar för högst tre fordon eller fordonståg.

36 Varningsbilen är en personbil eller en lastbil med en totalvikt av högst 4,5 ton. Bilen har inte något tillkopplat fordon.

Körkort

37 Varningsbilens förare innehar körkort med behörighet C1 eller C.

Varningsskyltar

38 Varningsbilen är utmärkt med varningsskyltar. Skyltarna är placerade högre än vindrutans övre kant och är väl synliga framifrån och bakifrån. Skyltarna är i ett sådant skick att de kan upptäckas och förstås av andra trafikanter. Vid färd under mörker, i skymning eller gryning och i övrigt när det är påkallat av väderleken eller andra omständigheter är varningsskyltarna belysta.

39 Skyltarna har

1. gul botten som är retroreflekterande,
2. fluorescerande röd bård med en bredd på 5,5 centimeter, och
3. text i teckensnittet Tratexsvart med textstorlek 0,17 meter.

40 Skyltarna har följande storlek.

S1 är minst 1,2 meter och S2 är minst 0,4 meter (figur 1). Förhållandet mellan bredd och höjd är 3:1.

Om skyltens storlek ökas ökar även bårdens bredd och textstorlek i motsvarande grad.

Figur 1

Varningslykta

41 Varningsbilen är försedd med minst en varningslykta.

42 Varningslyktan är påslagen vid färd under mörker, i skymning eller gryning och i övrigt när det är påkallat av väderleken eller andra omständigheter. Vid färd i dagsljus är dock varningslyktan påslagen endast när det långa fordonståget inkräktar på körfält för mötande trafik.

Kommunikation mellan varningsbilen och det långa fordonståget

43 Förare i en varningsbil och i ett långt fordonståg kan kommunicera med varandra via en radio- eller mobiltelefonförbindelse. Förarna kan kommunicera med varandra på ett språk som båda behärskar.

Ytterligare villkor för färd med fordonståg som är längre än 35,0 meter

44 Transporten eskorteras av vägtransportledare eller polis. Ska transporten eskorteras av polis bör beslutet innehålla en upplysning om att Polismyndigheten ska kontaktas minst en vecka före den planerade transporten.

45 Föraren av transporten ser till att radio- eller telefonförbindelse upprättas med föraren av varningsbilen, den eskorterande vägtransportledaren eller eskorterande polis. De kommunicerar med varandra på ett språk som samtliga behärskar.

Dessa allmänna råd ersätter Vägverkets allmänna råd (VVFS 2004:142) om undantag från bestämmelser om fordons eller fordonstågs längd och Transportstyrelsens allmänna råd (TSFS 2009:62) om undantag för färd med långa fordon.

På Transportstyrelsens vägnar

JONAS BJELFVENSTAM

Pär Ekström
(Väg och järnväg)

Bilaga

Figur 1. Förklaring av vad som avses med mer än 5,0 meter bakom centrum av den bakersta axeln samt lastens bakre begränsningslinje.

Figur 2. Förklaring gällande placering av sidomarkeringslyktor och sidomarkeringsreflexer på mellanliggande last samt längst bak på sidan på last som skjuter ut bakom fordonet när dragfordon och släpvagn är förbundna genom gemensam last.

